

Fényjelenségek a természetben

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

8. évfolyam

Programcsomag:
Polgár a demokráciában

A modul szerzője: Bányai László

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	13-14 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A természetben előforduló néhány érdekes fényjelenség alaposabb megismertetése a tanulókkal közös alkotómunka keretében.
A modul témái, tartalma	Témák: Világkép – tudomány, hiedelem; kultúra Tartalom: Fényjelenségek a természetben: napfogyatkozás, sarki fény, hullócsillagok, szivárvány, villám, gömbvillám, napkelte és napnyugta. Az egyes témák tabló formájában való feldolgozása és bemutatása. A tudás és a hiedelem közötti kapcsolat.
Megelőző tapasztalat	Fénytani ismeretek
Ajánlott továbbhaladási irány	Csillagászati és a természeti jelenségek értelmezéséhez kapcsolódó néprajzi ismeretek
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információk rendszerezése, kritikai gondolkodás, kreativitás Társas kompetenciák: együttműködés
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember a természetben Tantárgyakhoz: fizika (fénytan, csillagászat) Modulokhoz: Vándorút a fényben (szka208_35)
Támogató rendszer	A D5 mellékletben ajánlott honlapok

Módszertani ajánlás

A modul három tanítási órát igényel, amelyet az önálló munkára szánt 45 perces idő egészít ki. Érdeklődő és igényes tanulók azonban ennél nyilván lényegesen több időt is fordíthatnak a tanórán kívüli feladat elvégzésére. Abban az esetben, ha a megszületett tabló alapján nyilvánvaló, hogy egyes tanulók az elvárt minimumnál messze többet foglalkoztak a saját témájukkal, erőfeszítésüket a foglalkozás végén ajánlatos jeles osztályzattal is elismerni. A modulleírásban a Britannica Hungarica lexikonból vettük a szemelvényeket, azonban bármely más lexikon használata is ajánlott.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

P1 – Ötletek a természeti fényjelenségekkel kapcsolatos példák összegyűjtéséhez

P2 – Kivetíthető képek (a következő jelenségekről: napfogyatkozás, sarki fény, hullócsillagok, szivárvány, villám, gömbvillám, napkelte és napnyugta)

Tanulói segédletek

D1 – Fénytávirat (Részlet Aiszkülosz *Agamemnon* című drámájából)

A szövegből egy példányra van szükség.

D2 – Témakártyák (napfogyatkozás, sarki fény, hulló csillagok, szivárvány, villám, gömbvillám, napkelte és napnyugta)

A hét fajta kártyából összesen annyi darabra van szükség, amennyi az osztály létszáma. Fontos szempont azonban, hogy minden téma közel azonos mennyiségben szerepeljen majd a kihúzott kártyák között.

D3 – A téma áttekintése (csoportos feladatlap)

A lapból – a csoportok számának megfelelően – hét példányt kell készíteni.

D4 – Lexikoncikkek (témák feldolgozásához felhasználható információs anyagok)

Mindegyikből annak megfelelő mennyiségre van szükség, ahány tanuló foglalkozik az adott témával.

D5 – Fényjelenségek a természetben (honlapcímek)

A lapból minden tanuló számára másolni kell egyet. De amennyiben megoldható, még szerencsésebb, ha e-mailben tudjuk elküldeni a segédletet a diákoknak.

D6 – Adatgyűjtő lap (a csoportok előadásaiiban hallott új információk rögzítéséhez)

A lapból annyi példányt kell sokszorosítani, hogy minden tanulónak jusson belőle.